

The background of the poster consists of three vertical strips of a man's portrait. The man is wearing a military uniform with a peaked cap and a tie. The left strip is a warm-toned, slightly faded photograph where the man is smiling. The middle strip is a darker, more somber-toned photograph where the man has a neutral expression. The right strip is a high-contrast, black and white photograph where the man is smiling, but the image has a grainy, high-contrast quality.

FRIES VERZETS MUSEUM

**Daarna is
het weer
donker...**

Crash Wellington R1397, 25 juli 1941

Serie: Ontmoeting

Tekst: Meike Jongejan

Onderzoek: Douwe Drijver en Alexander Tuinhout

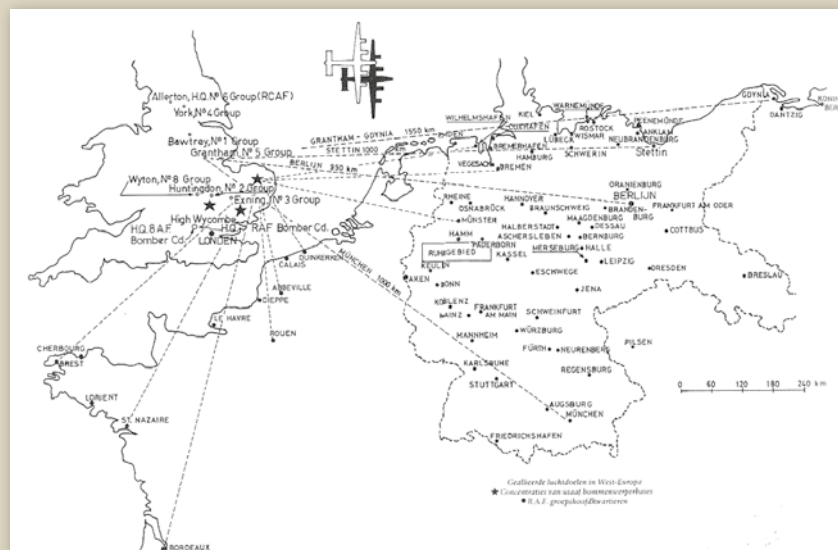
Redactie: Hans Groeneweg

Vormgeving: Richard Bos

© 2015. Fries Verzetsmuseum

LICHT- OORLOG

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vormden luchtaanvallen een belangrijk element in de strijd tussen Engeland en Duitsland. Vanaf 1940 probeerde Duitsland door middel van bombardementen en beschietingen Engeland op de knieën te krijgen. De Britse en Amerikaanse luchtmacht bombardeerden gedurende de gehele oorlog doelen in Duitsland en in bezet gebied. Vooral havens, fabrieken en spoorwegen waren doelwit. Veel vluchten gingen over (Noord) Nederland en hierbij ging er regelmatig wat mis. Ongeveer 500 vliegtuigen stortten neer in Friesland.

Kaart met routes van geallieerde vliegtuigen op weg naar Duitsland.

DE WELLINGTON R1397

Op 24 juli 1941 stijgt rond half twaalf 's avonds de bommenwerper Wellington R1397 op vanaf de vliegbasis Elsham Wolds, vlakbij de Engelse oostkust. Samen met vijf andere vliegtuigen van het 103e Squadron van de Britse luchtmacht maakt de R1397 deel uit van een formatie met als doel de havenstad Emden. In totaal zijn zo'n vijfenvertig toestellen betrokken bij deze operatie. De opdracht is duidelijk: aanvallen en zorgen voor maximale schade aan de haven van Emden.

Wellington bommenwerper.

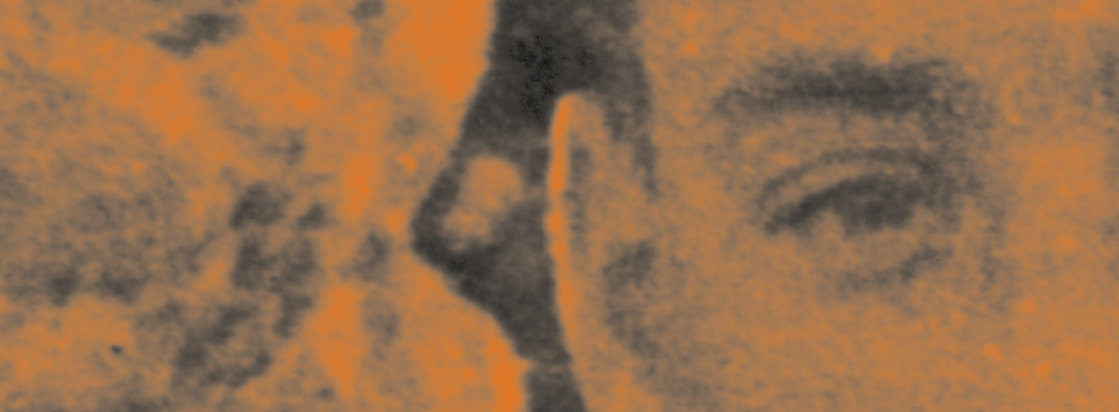
Gebombardeerde Duitse stad.

DE BEMANNING

De bommenwerper wordt bemand door zes jonge vliegeniers.
De 23-jarige Nieuw Zeelandse bevelvoerder, Mervyn Sydney Lund
is een paar weken voor de crash gepromoveerd tot kapitein.

Kapitein Mervyn Lund.

De andere bemanningsleden zijn: Roy Williams (21 jaar), John Cox (25 jaar), Arthur Owen (25 jaar), Frank Walker (30 jaar) en Alfred Le Poidevin (23 jaar).

Roy Williams.

John Cox.

Arthur Owen.

Frank Walker.

Alfred Le Poidevin.

DE MISSIE

De vlucht naar Emden verloopt probleemloos. Na wat lichte mist boven de Noordzee is het zicht boven het doelwit goed. De bemanning van de Wellington R1397 werpt de bommenlast af en maakt rechtsomkeert. Alles verloopt volgens plan. “Er waren groene vlammen te zien ten oosten van de havens”, is te lezen in het rapport van de andere vliegtuigen uit de formatie.

Wervingsaffiche Royal Air Force.

CRASH

Op de terugweg raakt de Wellington boven Friesland in gevecht met de Duitse piloot Helmut Lent. Wanneer hij rond vier uur 's ochtends de Wellington in het vizier krijgt van zijn Messerschmitt 110, valt Lent het toestel van onderop aan. Na enkele voltreffers stort de Wellington met een brandende romp neer bij Kleiterp, vlakbij Bozum. De Duitse piloot weet ondanks vier treffers heelhuids terug te keren naar zijn thuisbasis, de Fliegerhorst Leeuwarden.

Helmut Lent.

Officerspet Luftwaffe.

Model Messerschmitt 110.

Dominee Bas van Gelder beschrijft de ervaring van buurtbewoners: “Plotseling komt er een daverend geraas op de woning af en scheert een zwarte schim langs hun woning. Kort daarna spat een felle vuurstraal in de lucht op, gevolgd voor een ontzaglijke dreun. Uit de lucht komt een rokende vlammenbundel omlaag gedwarreld, gevolgd door nog een harde klap. Daarna is het weer donker.”

Buurtbewoners verzamelen zich bij de plaats van de crash. Na enige tijd arriveren ook Duitse soldaten, die applaudisseren wanneer ze het neergehaalde vliegtuig zien. Binnenin het brandende wrak explodeert er iets, waarbij sommige soldaten wegduiken. Buurtbewoners lachen: “Kijk ze vluchten als hazen voor wat vuurwerk.”

De crash zorgt voor een diepe krater met een doorsnee van zo'n tien meter. Volgens het bergingsrapport worden de resten van vier of vijf personen in het wrak gevonden. De lichamen zijn zwaar verminkt, waardoor het niet duidelijk is om hoeveel mensen het gaat. De resten worden in één kist begraven op de Noorderbegraafplaats in Leeuwarden.

Grafmonument Noorderbegraafplaats Leeuwarden ter herinnering aan de omgekomen bemanningsleden van de crash bij Kleiterp.

Embleem 103e
Squadron Britse
luchtmacht.

De klerk van het 103e Squadron die de vermissing van de Wellington R1397 meldt, noteert per ongeluk dat het om een vliegtuig gaat dat onderdeel was van een aanval op Cherbourg in Frankrijk. Dat bombardement vond eerder op de dag plaats en was gericht tegen drie Duitse oorlogsschepen. Ook daarbij waren zes vliegtuigen van het 103e Squadron betrokken.

L e n t , Oblt. In Velds, den 26.7.1941
4./Nachtjagdeschwer 1

Gevechtsbericht
aus Nachtjagdeschwer 1 des Oblt. Lent - Oblt. Reimthal
am 25.7.1941 gegen 3.34 Uhr.

Am 25.7.1941 startete ich mit der 2F 110 G 2 + F M zur Dunkelsochtjagd im Raum bei Lezwarden. Gegen 3.30 Uhr wurde ich in 4500 m Höhe auf ein ausfliegendes Feindflugzeug angesetzt. Nach einigen Verbessnerungen sah ich rechts tief vor mir eine "Vickers Wellington". Als ich mich unter das Flugzeug setzen wollte, wurde ich gesehen und die Wellington machte Abswehrbewegungen so, daß sie mich immer gegen den hellen Nordhimmel sehen wollte. Ich setzte mich etwa 200 m tiefer ins Dunkel und wartete bis die Wellington auf Westkurs ging. Dann griff ich sie von hinten unten mit einem Feuerstoß an, worauf sie in gansen Dampf hell brannte. ~~REMARK~~ Aus dem steil abstürzenden Flugzeug wurde ich beim Fagischen noch von Heckschüssen beschossen. Der Aufschlag befindet sich etwa 2 km südöstlich Oesterbierum/Vollund.

Lent

Door Helmut Lent opgemaakt gevechtsrapport.

A photograph of three people standing outdoors. On the left is an older man with white hair, wearing a dark suit and tie. In the center is a man with glasses, wearing a dark suit and a light-colored shirt. On the right is an older woman with short white hair, wearing a green top and a patterned shawl. They are all smiling. The background is a grassy field with a fence. A sign with the word 'Crash' is partially visible on the right.

SMAMF

De Stichting Missing Airmen Memorial Foundation (SMAMF) probeert zoveel mogelijk informatie te achterhalen over neergestorte vliegtuigen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Soms kan ze op basis van historisch onderzoek het lot van piloten ophelderen, die tot op heden vermist zijn.

Een van deze onderzoeken is de crash bij Kleiterp. In nauwe samenwerking met Majoor Petersen, bergingsofficier van de Koninklijke Luchtmacht, levert de Stichting het bewijs dat Wellington R1397 hier in de morgen van 25 juli 1941 is neergestort.

Logo van de Stichting Missing Airmen Memorial Foundation.

Op 25 juli 2011, 70 jaar na dato, wordt in aanwezigheid van nabestaanden een informatiepaneel over de crash onthuld langs het fietspad bij Kleiterp.

Begin 2014 ontvangt de SMAMF bericht uit Engeland, dat de conclusie destijds niet voorbarig is geweest.

Op 15 september 2015 wordt de oude grafsteen vervangen door twee grafstenen met daarop de namen van de zes bemanningsleden. Hiermee is een einde gekomen aan de jarenlange onzekerheid bij de nabestaanden en hebben de vliegers 'hun naam terug gekregen'.

Kleiterp, 25 juli 2011.

De website www.luchtoorlogfriesland.nl geeft een overzicht van alle plaatsen in Friesland waar vliegtuigen in de Tweede Wereldoorlog zijn neergestort of een noodlanding hebben moeten maken. Binnen de database kan gezocht worden op datum (dag, maand, jaar), de achternaam van het slachtoffer en de plaats van het ongeluk.

Met dank aan de nabestaanden van de omgekomen bemanningsleden,
Gemeente Littenseradiel, Gemeente Leeuwarden, Coöperatiefonds
Rabobank Sneek, Stichting Sneek 1940-1945, Stichting het Old Burger
Weeshuis, Stichting Ritske Boelema Gasthuis, Stichting Missing Airmen
Memorial Foundation en particulieren.

FRIES VERZETS MUSEUM

Fries Verzetsmuseum, Wilhelminaplein 92, 8911 BS Leeuwarden

T: 058 255 55 00, E: info@friesverzetsmuseum.nl, www.friesverzetsmuseum.nl